

TƯ LỘ 17B

Như mọi người đều biết, việc triệt thoái quân đội và dân chúng từ Cao-Nguyên về đồng bằng duyên hải, sau khi Ban-mê-thuật thất thủ, qua ngã đường số 7B là cả một thất bại đau thương, kéo theo sự sụp đổ toàn diện miền Nam Việt-Nam ngày 30-4-75.

Trong phạm vi bài này tôi chỉ ghi lại một vài sự việc liên hệ đến con đường đó để các bạn đọc cũng suy luận.

Trước hết xin nói qua về đường số 7B đó là con đường đất nối liền TUY-HOÀ với PLEIKU đã không dùng đến từ lâu vì lý do mất an ninh và cũng vì giữa Cao-Nguyên và Duyên-Hải tại vùng này có đến 3 đường khác là quốc lộ 19, 9L21, và Liên Tỉnh lộ 7.

Thật ra, trong phạm vi tỉnh Phú-Yên, tư lộ này mang tên Tỉnh lộ số 1 chạy dọc theo bờ phía Nam sông Đà Răng từ Quận lý Hiếu-Xưởng đến Chèo-Reo (Phú-Bôn). Dọc theo bờ phía bắc sông Đà Răng là Liên Tỉnh lộ số 7. Do đó, lúc bấy giờ dân chúng mới gọi lầm Tỉnh lộ 1 ra đường số 7B.

Trong năm 1973, đường T.L.1 này được chương-trình BDPT cấp kinh phí cần đã lại 10 km kể từ Quận lý Hiếu-Xưởng, sau đó phải ngưng lại vì mất an ninh.

Tháng 10/1974, tôi được cơ quan USAID vùng 2 thông báo dự án sửa lại con đường ấy trong đó có công tác bắc một cầu tạm BAILEY dài 25m qua sông Đà-Răng cách Hiếu-Xưởng 30 km về phía thượng-lưu. (Xin lưu ý: cầu Đà-Răng, ở Tuy-Hòa dài 100m, vào mùa khô thì nước cạn, nhưng mùa mưa thì nước ngập mênh mông; như vậy việc bắc cầu tạm 25m quả là có dụng ý cho một sự xử dụng tạm thời đôi ba ngày trong mùa nắng ráo).

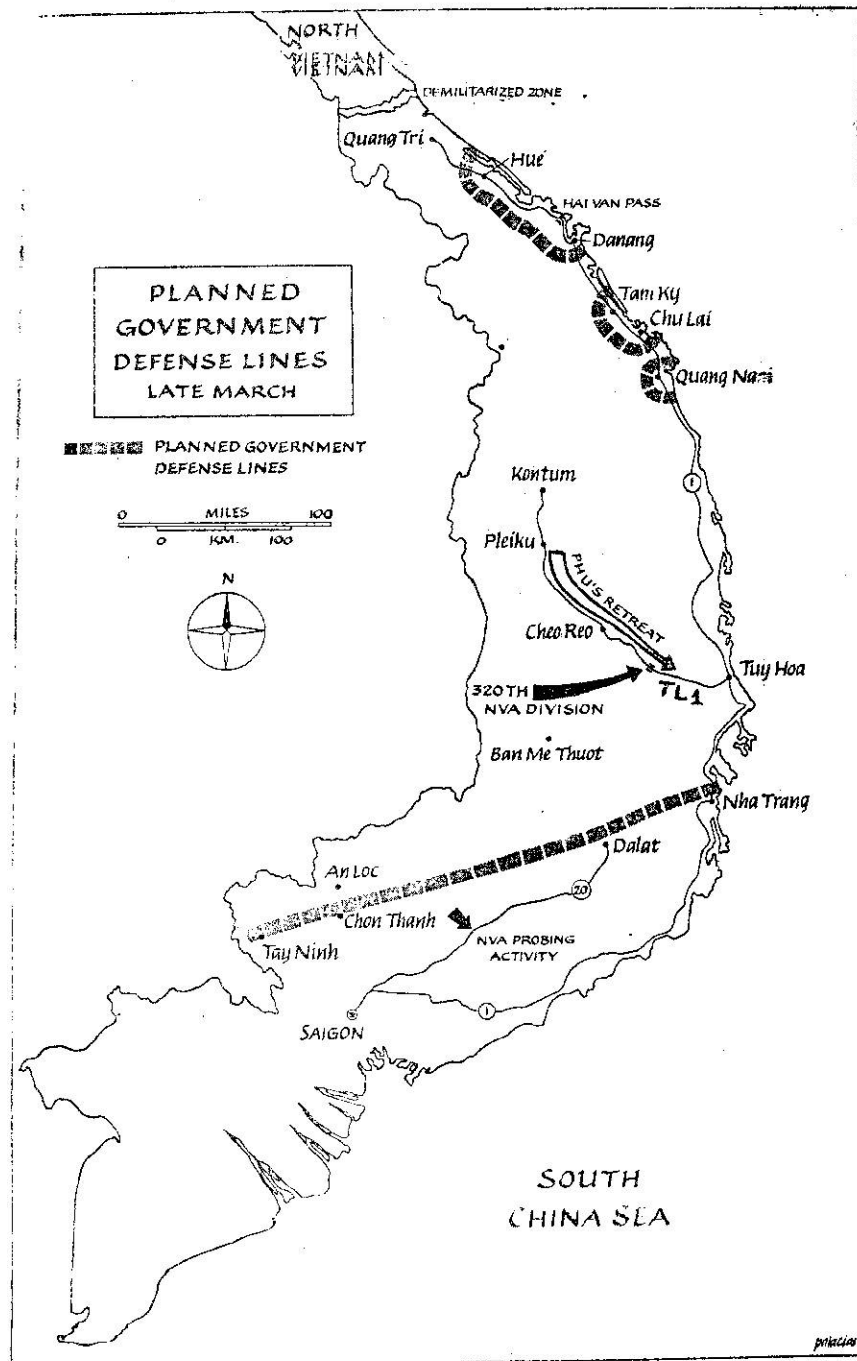
Tháng 12/1974 tôi được chỉ thị của Bộ Công-Chánh qua TCKL thi hành việc thăm sát đường đó và trình ý kiến về việc làm cầu tạm nói trên. Ty Công-Chánh Phú-Yên liên lạc với Tỉnh xin ý kiến an-ninh. Tỉnh chuyển lời yêu cầu của Ty đến Quận, Quận đưa xuống Xã, Xã cho 1 dân bộ đi trước, toàn nhân viên Công-Chánh đi sau. Minh note: 3 con bò chết. Tôi báo-cáo lên TCKL xin ngưng việc thăm sát vì lý do thiếu an ninh. Thật là khôi-hài (ở Việt-Nam có nhiều chuyện nói không ai tin nhưng có thật).

Tháng 2/1975, trong buổi họp đầu xuân, nhằm ngày mồng 7 Tết tại trụ sở Quân đoàn 2 ở NhaTrang, dưới sự chủ-toạ của Thủ-Tướng và toàn bộ Nội-các, ngoài các vấn đề khác, việc sửa chữa đường số 7B lại được đề. Tỉnh-Trưởng Phú-Yên nêu lên. Tôi liền trình riêng ông Tổng - Trưởng Công Chánh hồ sơ về đường đó với kết luận vì lý do thiếu an ninh và vì không chứng minh được nhu cầu lưu-thông dân sự nên Công-Chánh không thực hiện được. Sau một hồi thảo luận, Thủ-Tướng quyết định giao việc thăm sát cho Công-Binh Quân Đoàn 2.

Cũng trong buổi họp này, khi trình bày về tình hình an ninh Đại Tá B., trưởng phòng 2/QĐ2 cho hay theo tin tức tình báo thì V.C.sẽ cắt đứt 9L 19 ở An-Khê, 9L21 ở Khánh-Dương và có thể tấn công BanMêThuật v.v... trong một ngày không xa.

Thế rồi tôi chủ nhật rang ngày thứ hai 18/3/75, BanMeThuot bị tấn công thiết, các 9L19, 9L21, LTL 7 bị cắt đứt. Tại địa phương duyên hải, ai cũng tưởng quân ta sẽ tái lập lưu thông và lấy lại BanMeThuot như các nôi khác trước đây đã xảy ra. Không ngờ qua tháng 4/1975 lại có lệnh triệt thoái quân đội từ Cao Nguyên về duyên hải qua ngã đường số 7B. Ai cũng hoang mang vì con đường đó chạy ngang vùng V.C. ẩn núp từ lâu, nay dùng nó không khác nào đi vào một tử lộ.

Trong cuốn "DECENT INTERVAL" của Frank Snepp, trang 193 có đoạn nói về cuộc họp quyết định việc triệt thoái nói trên tại Cam Ranh như sau :

Hoa-dồ vi tri Tinh-lô 1 (tức số 7B)

As the conference at Cam Ranh got under way shortly before noon, Phu attempted to put the military picture in perspective for his old comrade in arms. Enemy forces equal to four divisions were now deployed from Pleiku to Ban Me Thuot, he told Thieu, and all major roads to the coast were shut down. With the forces available to him, he continued, he would be able to defend the highlands for no more than a month or so, and only if he got additional air support, munitions and reinforcements.

When Thieu heard that, his eyes seemed to glaze over. Again one of his subordinates thought he was daydreaming. Finally he looked over at Phu and shook his head. None of this, neither reinforcements nor additional equipment, could be provided, he emphasized. The army was already stretched perilously thin all across the country and stockpiles had to be kept close to easily defensible areas. Thus there was no way to shore up the defenses of Kontum and Pleiku. The only course open to them was to abandon both provinces and use the forces there to reinforce the coast and to support a counteroffensive against Ban Me Thuot.

Despite the stunning import of these words, Phu showed no reaction. He may have nodded briefly in agreement, but that was all. Nor did he raise any questions or pose objections. Now as always he was the utterly obliging, completely deferential friend.

Seeing he had made his point, Thieu turned next to an all-important specific, the selection of a withdrawal route. Although Route 19 across the center of the region, and Route 14 running south toward MR 3, were both interdicted, there was a chance the army could punch through. Which road would Phu prefer to gamble on? Here General Vien interrupted, insisting that neither could be adequately secured by the forces Phu had available. That left only Route 7B, an old logger's road extending eastward across the belly of the region through Phu Bon Province. While parts of it had not been used in years, Vien observed, there were two advantages to using it. First, it was clear of enemy forces, as far as anyone knew. Secondly, the Communists would not be expecting any movement along it. When Vien asked Phu what he thought of this option, the MR 2 commander once again merely nodded.

As the conference was about to wind up, Phu bestirred himself to ask about a vital point: timing. When should the pullout begin? Thieu brushed the question aside. That would be left to Phu's discretion, he said. His only stipulation was that the final decision, whatever it was, be kept absolutely secret. Not even the territorial forces or the montagnards in Kontum and Pleiku were to be informed of it. To include them in the initial planning, he asserted, would only cause complications and increase the risk of betrayal. Besides, they would undoubtedly make their way out once they realized that a withdrawal was in progress.

For callous and slipshod planning, this almost casual exchange of questions and instructions must surely mark some kind of watershed in the history of the Vietnam war. Thieu himself set the tone for the proceedings, with his glancing treatment of such issues as the timing of the withdrawal and his utter disregard for the fate of the montagnard irregulars, the backbone of Phu's army. General Vien must also bear responsibility for what transpired, if only for acquiescing so readily to Thieu's omissions and misjudgments. It was Vien, moreover, who dealt the final blow to the chances for success by proposing Route 7B as the avenue of escape without bothering to determine which parts of it were usable and which were not. Without such advance planning, Phu's army was set, literally, on the path to its own destruction.

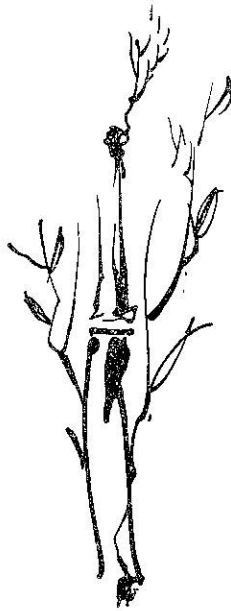
Before returning to Pleiku, Phu conferred briefly with Vien's chief of operations. As a basic tactical guide they decided to rely on a little-known contingency plan for a logistics drawdown in the highlands, which had been lying around the headquarters of the Joint General Staff in Saigon for months. The document seemed adaptable and adequate to Phu's new mission, except in one particular: it allowed for six months of preparation prior to the start of the operation.

Phu did not feel he had that long.

Theo tài liệu trên thì chính ông C.V.V. đã chọn con đường số 7B và hậu quả là hơn 100 ngàn quân dân đã ngã gục thảm thương gần Cheo-Reo. Một số binh sĩ sống sót chạy về Tuy-Hòa tức tối đến phát điên, gây hỗn loạn trong Thị-Xã.... kéo theo sự sụp đổ toàn diện miền Nam một cách mau chóng mà không ai có thể ngờ tới, kể cả V.C.

Như vậy, việc chuẩn bị sửa lại đường 7B tức là Tỉnh lộ 1, ở Phú-Yên và việc rút quân theo đường đó phải chăng do một sự sắp đặt trước hay chỉ là sự trùng-phùng ngẫu nhiên ?

TRẦN-SĨ-HUÂN

CAO LỖI: Lá Thư AHCC kỳ này ra quá trễ, thành thật cáo lỗi cũng tất cả các Ái Hữu. Thứ nhất là vì có sự hiểu lầm trong v ấn đề liên lạc với nhà in nên đến giờ phút chót nhà in không thể đánh máy mà mình phải tự đánh lẩy; thứ hai là ngay thời điểm ấy giấy in báo bị khan hiếm, nhà in VN không thể tìm mua được (do đó Lá Thư kỳ này in khổ giấy chiếc); thứ ba là phải đổi nhà in khác - ông chu kiem thợ in lại bị tại nạn nghề nghiệp kẹt tay trong máy in, gãy xương ngón tay, và công việc nhà in bị đình trệ. Thật là HOA VÔ ĐỒN CHI! Một lần nữa thành thật cáo lỗi cũng tất cả các Ái Hữu. PHẠM NGỌC LÂN

CHIA BUỒN

Được tin:

- Ông Đỗ kiến Nâu, nhạc phụ của Ái hữu Phạm ngọc Lân
- Ông Trần đức Hoành, nhạc phụ của Ái hữu Đỗ đình Phục
- Bà Nguyễn thị Lan, hiền thê của Ái hữu Đào huy Tài

Ban phụ trách và toàn thể gia đình Ái hữu Công Chánh có lời chia buồn cùng các Ái hữu nêu trên và cầu chúc hương hồn người quá cố sớm siêu thoát về nơi cõi yên tĩnh.